

Räusvans Förlag

presenterar stolt

Västmark

- ett sagolikt rollspel på svenska

av

Krister Sundelin

med hjälp av

Tobías Kleveland och

Richard Johansson

Ett särskilt tack till

Björn Hellqvist, för bården, historia och medeltiden som den borde ha varit; Victoria Hörstrand, för vad som är fram och bak på en häst; Flemming Mouritzen, för böckerna och kaffet; Nicklas Johansson, för LEGO-knektarna; Didi Örnstedt och Björn Sjöstedt, för konspirationsteorierna.

Speltestare

Artur "Artur B" Foxander, Andreas "lever min bok?" Selstam, Peter "matematikerskämt" Bengtsson, Thérèse "jag tror jag är blond i sängen" Novik, Tobias "tror ni jag är nån jävla skrivbordsgreve" Kleveland, Anna "busabusabusa" Bergman, Fredrik "datamohikan" Robertsson, Rickard "knuk!" Johansson, Krister "latent begåvningsreserv" Sundelin, Sofie "jag vill ha ett svärd" Vinderslev, Martin "fler döda djur?" Lundmark, Björn "ja! dom gör motstånd!" Hellqvist, Rasmus "jag ska bara döda några ninjor" Hansson

Dessutom ett tack till...

Olle Sahlin, Carl Johan Ström, Marco Behrmann, Lars bergström, Roger Sjögren, Magnus Lundberg, Jonas Lundberg, Mats Boberg, Jonas Mellin, Magnus Björklund, Ted Borg, Claes Sköld, "Tjommen", Mats Sundberg, Bengt Lindqvist, Föreningen För Främjandet Av Bärsärk, Marcus Karlsson, Björn Larsson, Linda-Marie Nordström, Joachim Svan, Björn Söderström, Ulrika Söderström, alla trogna kombattanter på R20_RPG, ircnet #rollspel, Targets DoD-forum och Sveroks mailinglista

...och alla andra som jag eventuellt skulle ha glömt.

Att ni bara stod ut...

Innehåll

Kapitel	Sida
1 Det var en gång...	3
2 Om Rollspel	15
3 Figuren	19
4 Egenskaper	27
5 Skickligheter	39
6 Regler	45
7 Strid	51
8 Gifter och Förgiftning	71
9 Trolldom	77
10 Besvärjelser	91
11 Kampanjregler	99
12 Lyonía	109
13 Djur och Djurfolk	121
14 Älvafolk	127
15 Att Leda Västmark	135
16 Äventyr i Västmark	145
17 Skandalen i Conari	153
18 Prislista	177
19 Rollformulär	183
20 Index	189
21 Författarens Efterskrift	197

Tekniskt och juridiskt dravel

Västmark är © 1996, 1998 Krister Sundelin. Västmark skrevs ursprungligen på en Commodore Amiga 1200 med Final Writer 4.01 mjukvara, med hjälp av CygnusEd Professional 3.5, Spot 1.3a och Trapdoor 1.84. Ett särskilt tack till Dave Haynie och Disksalv 3, utan vilket Västmark skulle ha varit ett minne blott. Besvärjelserna byggdes med hjälp av Microsoft Access 2.0.

Omarbetningen till andra versionen gjordes i Word 6.0 och Word 97. Första layoutskissen gjordes på en Pentium-75 PC med Adobe PageMaker 6.0. Andra layoutskissen (den här) gjordes på en Pentium-200 PC med Adobe PageMaker 6.5.

Ytterligare material till Västmark och fler produkter från Rävsvans Förlag finns att hämta på Internet på http://www.algonet.se/~k_sund

Kapitel 1:

Det var en gång...

En solig förmiddag vandrade Tuva iväg till sin farmor. Hon var en söt, rödbrunhårig flicka med pigga bruna ögon, nyss fyllda femton. Hon hade skickats iväg av sina föräldrar med bröd, ost, korv och lite vin till sin farmodern. Det var med andra ord ett ärende som alla andra, men hon tyckte bara att det var bra att hon fick möjlighet att komma ifrån – det hade tisslats och tasslats en hel del bakom hennes rygg. Exakt vad det rörde sig om visste hon inte, bara att det var hon som det tisslades och tasslades om. Hon började misstänka att hennes stora hemlighet hade avslöjats.

Farmor Hedda levde ungefär en fjärdingsväg utanför byn Vadehyttan. Det var en underlig gumma som aldrig hade gått med på att flytta in till familjen i själva byn, hur mycket dessa än försökte övertala henne. Farmor Heddass gård bestod bara av två hus, en lada och ett boningshus, båda så små att de knappt var värda namnet. När Tuva kom närmare såg hon att det stod tre främmande hästar utanför farmors hus. Den ene var en stadig och seg packponny, den andre var en seg och stark ridhäst, väl anpassad för långa ritter i skog och mark, men det var den tredje hästen som fångade Tuvas ögon.

Den var enorm och grå, med kraftiga ben och stora hovar, stark och tung men samtidigt smidig. Det skulle kunna ha varit en arbetshäst, men det var det inte. Den höga sadeln och det gula och grå schabraket sade Tuva att hästen var en riddares stridshäst.

Tuva svalde och gick närmare farmor Heddass hus, då plötsligt dörren öppnades och en man böjde sig ner och klev ut. "Hallå där!" sade mannen med myndig stämma. Han bar en tabard i samma gula och grå färger som hästens schabrak och ett svärd hängde vid sidan. Bältet var vitt, han hade gyllene sporrar och en silverkedja om halsen. En slokhatt under mantelhuvan skymde hans ansikte. "Du måste vara Tuva från Vadehyttan" konstaterade mannen. Tuva nickade. "Din farmor väntar på dig" sade mannen och gick bort mot packponny. Tuva skyndade snabbt förbi honom och in i stugan.

"Farmor Hedda?" ropade hon oroligt inne i stugans hall.

"Kom in, mitt barn" svarade en äldre kvinna, sittande på en pall bredvid en spinnrock som snurrade och slog rytmiskt i mörkret. "Jag hoppas att riddaren inte skrämd dig allt för mycket?"

Farmor Hedda var mycket gammal. Det påstods att hon var långt över hundra år gammal. Hennes långa vita hår var flätat och inbundet ner över ryggen på hennes grå klänning. Hon rörde inte så ofta på sig – hon behövde

"DET ÄR DE GLADA PÅHITTENS SAGORIKE, OCH NÄR MAN TRÖTTNAT PÅ ATT BO DÄR SÅ – PANG! – SMÄLLER MAN IHOP PÄRMARNA OCH LANDET LÄNGESEN FÖRSVINNER OCH MAN ÄR REDO FÖR VARDAGSLIVET IGEN UTAN ATT HA TAGIT SÄRSKILD SKADA AV VISTELSEN DÄR.

NU DRAR JAG UPP RIDÅN SOM SKILJER VÅR VÄRLD FRÅN SAGORNAS INGENMANSLAND. VILL DU FÖLJA MED MIG EN STUND, BÄSTE LÄSARE? TACKAR, TACKAR. RÄCK MIG BARA DIN HAND."

– HOWARD PYLE; "THE MERRY ADVENTURES OF ROBIN HOOD"

det knappt. Hon satt oftast vid sin spinnrock och spann ylle. Varifrån hon fick yllet, eller för den delen maten som hon levde av, eller vem som skötte om ladan och gården, var ett allmänt mysterium.

"Sätt dig" sade hon till Tuva och pekade på sittplatsen på skänken närmast henne och den fladdrande eldstaden. Tuva tog av sig ränseln och lastade upp gåvorna från föräldrarna på bordet.

"Jag tog med en del saker från mor och far" sade Tuva. "De hälsar så gott och frågar om du kan ta dig till byn på söndag och om du behöver hjälp."

"Inför bröllopet, utan tvekan" sade Hedda och drog lite i ylletråden som spanns vidare.

"Vilket bröllop?" frågade Tuva.

"Ditt, förstås" svarade Hedda.

Tuva såg helt bestört ut och såg sig omkring som efter en flyktväg. "Men..." utropade hon, "jag vill inte gifta mig – jag kan inte gifta mig!"

"Naturligtvis inte" svarade Hedda lugnt, "inte med en rävs svans under kjolen eller en rävs öron under hucklet." Hon stannade spinnrocken och lade undan ullen, reste på sig och gick bort till Tuva som chockerad fortfarande stod upp, satte sig ner på bänken, drog ner den chockade flickan så att hon bredvid henne och lade armarna om flickans axlar. Tuva tittade bestört på den äldre kvinnan och försökte komma på ett sätt att förneka den sanning och hemlighet som hon alltid hållit dold till och med för sina föräldrar.

"Men... hur?" var det enda hon kunde säga.

"Mitt barn, trodde du verkligen att du kunde hålla en sådan sak dold för mig?" sade Hedda tröstande. "Skulle jag kunna få se dem?"

Tuva tvekade en lång stund. I hennes sinne virvlade hundratals frågor runt, men till slut beslöt hon sig. Hon knöt upp hucklet och lade det på bordet, reste på sig och drog upp kjolarna till ändan, samlade ihop dem mellan låren så att svansen tydligt syntes och satte sig sedan ner på skänken igen med svansen till vänster om henne, på farmors sida. Hedda lyfte försiktigt upp svansen och smekte den varma och mjuka rödbruna pälsen. Varma rysningar for genom Tuva när den första person förutom henne själv rörde vid svansen. Med ena handen under svansen sträckte Hedda upp den andra handen mot öronen och kliade försiktigt bakom det vänstra. Tuvas öron var stora, formade som rävyron och pälsklädda med en kort rödbrun päls, och de satt hela tre tum uppåt och bakåt på huvudet jämfört med vanliga öron.

"Har du aldrig funderat över svansen och öronen?" undrade Hedda.

"Jo, jag har länge undrat över dem" svarade Tuva. "Sedan jag var elva, tror jag."

"Det var då de kom?" Tuva nickade. "Som jag trodde" sade Hedda. "Det var ungefär samtidigt som jag fick en hel del misstankar om dig bekräftade. Du förstår, min son är inte din far. Det är en hemlighet som jag har burit på i fyra år, lika länge som du har haft svans."

Tuva satte sig käpprakt upp. "Inte min far? Du menar, att mor..."

Hedda tystade flickan med ett finger på Tuvas mun. "Schh, mitt barn. Din mor vet lika lite om det som din far. Älvafolken är skickliga på förvandlingar och förledelser – det skulle förvåna mig om hon skulle ha någon möjlighet att se någon skillnad på en förklädd älvaprins och din far." Hon lutade Tuva mot sig med högerarmen om hennes axel – vänsterhanden höll fortfarande om svansen. "Vad vet du om älvafolken?" frågade hon.

"Inte mycket, bara vad alla säger. De förleder vandrare i skogen, byter ut barn mot uschliga trollungar, dansar i skymningen och är farliga för alla kristna."

Hedda nickade. "Det är mer än de flesta, men fortfarande alldeles för lite. Skulle du vilja veta mer om dem?"

Tuva nickade. "Ja, farmor. Om jag nu har älvablod i kroppen – och med den här svansen kan jag ju knappast tvivla, eller hur?" – Hedda skakade stillsamt på huvudet – "så antar jag att jag måste få veta på vem jag egenligen är."

Hedda drog flickan närmare sig. "Som många andra sagor börjar denna för länge sedan..."

Om älvafolken och släktenas uppkomst

För länge sedan fanns det bara människor, djur och älvafolk. Djur och älvafolk är mycket lika varandra – det finns ett otal olika sorter av djur såväl som älvafolk. Människor finns det dock bara en sort av, men vad folk än vill tro om älvafolk och djur så är de lika tänkande varelser som människor.

Bland älvafolken fanns det ett släkte som var väldigt lika människor, med den skillnaden att de var odödliga och att dödliga nöjen var ogripbara för dem. Dödliga nöjen var som såpbubblor för dem, något som man kan snudda vid ett kort ögonblick men sedan försvinner. De avundades de dödliga dessa nöjen och önskade att de kunde gripa dessa dödliga nöjen.

Det slutade med att de Odödliga avsåg sig sin odödlighet och blev dödliga. Och med dödligheten kom också dödliga nöjen och känslor. Det var ett högt pris som de Odödliga fick betala, för som dödliga går de samma väg som alla andra dödliga. Med sin magi försökte de lura döden, men detta kan inte lyckas hur länge som helst. De Odödliga försvann ur världen, kanske åt norr, kanske åt väst. Ingen har sett dem på mycket länge.

Älvafolken som behöll sin odödlighet var inte alls lika höga. De var småfolk, tjänare, pager och underlydande till de Odödliga, men dessa var försvunna. Utan någon som styrde de otaliga älvafolken uppstod det anarki bland dem. De blandade sig med människor och djur tillika, deras avkomma blandade sig med varandra och med älvafolken, och så uppstod den stora grupp av släkten som kallas halvfolk, som har egenskaper från människor, djur och älvafolk.

Älvafolken är fortfarande lika fria som de var då, när de Odödliga försvann. De lever alltid för stunden, knappt medvetna om att tiden passerar. Halvfolken knyter sig ofta till djuren, som har lättare att acceptera dem än de flesta människor, som är tämligen trängsynta. Därför tror många människor att halvfolk inte är ett dugg bättre än vilda bestar. Men ack, så lite de vet – djur är tvärtom ofta minst lika intelligenta och civiliserade som människor, och halvfolken ligger inte efter. Det var till

exempel er katt som då och då vandrade ut hit och talade om vad som hände på gården. Det var också han som talade om att du hade fått svans.

Och så har det varit sedan dess. Människors riken har uppstått och fallit, men denna ordning i kaoset har bestått. Och så kommer det förhoppningsvis att förbli. Djuren har en hel del att säga människor, något som de inte har förstått. Förmodligen kommer aldrig vanliga dödliga att lära sig att lyssna – de enda som kan lyssna är halvfolk som du och jag.

Om halvfolk

”Du och jag?” frågade Tuva med slutna ögon.

”Jovisst, mitt barn” svarade Hedda leende och strök flickans hår. ”Vi är båda halvfolk. Jag tror jag vet namnet på den älva prins som är din riktige far – han var min far också och lärde mig en hel del om älvafolken. Och om en hel del andra saker, som jag hade tänkt att lära vidare till dig när du blev gammal nog. Men nu har min son och din mor beslutat sig att du ska giftas bort, helt ovetande om svans och öron, vilket raserar mina planer.”

”Jag ska ju inte gifta mig, har jag ju sagt” sade Tuva.

”Jag vet, och du kan inte gifta dig heller” svarade Hedda. ”Vad tror du att släkten skulle säga när brudklänningen faller till golvet inför sängledningen och svans och öron lyser öppet för alls som vill titta? Folk har slutat på bålet för mindre, mitt barn. Och du kan bara inte vägra och stanna kvar i byn – förr eller senare kommer någon att släpa dig inför altaret och då vet vi vad som händer. Om de inte kräver en förklaring om orsaken till din vägran först.”

Underliga Enheter

Glöm SI-systemet. Det kommer inte att uppfinnas förrän omkring franska revolutionen. Fram till dess är det de gamla enheterna som gäller. Dessa enheter redogörs för nedan. Det är inget krav att använda dem, men de höjer helt klart stämningen.

Längd

- 1 tum = 2,54 cm
- 1 fot = 12 tum
- 1 aln = 2 fot
- 1 yard = 3 fot
- 1 famn = 6 fot
- 1 farlong = 201,168 m
- 1 engelsk mil = 8 farlong = 1609,344 m

Vikt

- 1 lod = 1/32 pund = 14,1875 g
- 1 uns = 26,3 g
- 1 engelskt pund = 454 g
- 1 stone = 6,35 kg

Volym

- 1 bägare = 0,65 liter
- 1 stop = 1,3 liter
- 1 kanna = 2 stop = 2,6 liter
- 1 skäppa = 20,9 liter (används huvudsakligen om säd)
- 1 famn = 2-4 m³ ved

Tid

- 1 glas = en halvtimme
- 1 vakt = 4 timmar = åtta glas.

Antal

- 1 dussin = 12
- 1 bagardussin = 13
- 1 tjog = 20
- 1 gross = 144
- 1 val = 80 sillar

Hedda suckade. "Vad jag har förstått är detta problem ganska vanligt bland de halvfolk som växer upp bland människor. De slutar ofta som jag – gaggiga gamla gubbar och gummor som håller sig för sig själva mitt inne i skogen."

Tuva fnissade. "Du är inte gaggig, farmor."

"Det gläder mig att höra, Tuva" sade Hedda och kysste Tuvas hår mitt på hjässan. "Men det finns halvfolk som lever för sig själva, bland djur eller bland älvor, och således slipper alla dessa problem. Det är dessa som du måste söka upp."

"Vart finns de?"

"Det sägs att de finns norrut, i den stora skogen vid bergen."

"Oj. Dit hittar jag aldrig."

"Jag vet, mitt barn. Det är därför som jag har bett riddar Gared att uppta dig som sin väpnare eller page, vilket han väljer. Han kommer norrifrån."

Tjänster och gentjänster

Tuva vred på huvudet, öppnade ögonen och tittade på den äldre kvinnan. "Går det?" frågade hon. "Och vad händer med..." sade hon innan hon avbröt sig när riddaren kom in.

"Med svans och öron, fröken Tuva?" sade riddaren från dörröppningen och fullbordade meningen. "Den gör mig ingenting, och som väpnare till en riddare skall det mycket till innan den stör någon annan heller för den delen."

Riddar Gared klev in, med famnen full av ved, gick bort till eldstaden och lade på ett par kubbar. Resten av veden lade han i korgen bredvid eldstaden, varpå han krafsade runt i elden med en eldgaffel. Tuva var snabbt

Namn

När man hittar på namn på personer och platser i Västmark ska man undvika den normala standardfantasyens helt outtalbara zätan, dubbel-vokaler, fnuttar, mystiska diftonger och andra skumma bokstavskombinationer som bara är till för att ett namn ska se "fräckt" ut. Västmark är inte "fräckt". Det är annorlunda, javisst, men det går i alla fall att uttala.

De namn som vi hittills har använt är inspirerade av germanska, engelska, romanska och keltiska språk. Det går utmärkt att hämta namn från medeltida och fornnordiska språk och litteratur. Till och med helt "normala" svenska namn som "Aborrmåla" går att stjäla för Västmark (vi har redan gjort det – det finns fyra stycken Aborrmåla i Småland).

Inte ens älvafolkens ädlingar har "konstiga" namn – vi har visserligen hört riktigt knepiga bokstavskombinationer, men faktum är att det är en stor fördel om man använder rena gaeliska namn på dem.

Religion

Okej, vad finns det för religioner i Västmark? Mycket enkelt: kristendom och den Gamla Tron. Kristendomen är nästan katolsk och tämligen medeltida. Allting läses på latin, och det är obligatorisk närvaro i kyrkan (ja, nästan i alla fall).

Den Gamla Tron är tillåten men knappt accepterad. Den finns mest i de norra delarna av Västmark och är väldigt keltisk i sin natur.

Sedan finns det en liten kontingent islam och judendom, men de är försvinnande små i jämförelse med kristendomen – till och med den Gamla Tron är en minoritet i jämförelse med kristendomen.

Varför använda riktiga religioner? Därför att de är mycket mer detaljerade än "påhittade" religioner, men mest för att de är en del av den medeltida värld som Västmark faktiskt är en del av.

Det finns mer information om kristendom och den Gamla Tron i kapitlet "Lyonia".

uppe på fötter och rättade till kjolarna. Hon letade efter hucklet innan riddaren avbröt igen. "Seså, fröken, jag har sett både svans och öron, så jag ser inte meningen med att dölja någondera." Riddaren spann runt och bugade sig. "Riddar Gared, till er tjänst, fröken. Med er tillåtelse antar jag er som min väpnare." Utan slokhatt och mantel kunde man se ansiktet. Han hade trevliga blå ögon, blont hår, ett kraftigt ansikte prytt av en rejäl mustasch och en grace kombinerat med kraft som enbart fås genom lång och hård vapenträning och krigserfarenhet.

Tuva tyckte om riddarens utseende. Hon neg djupt men ryckigt och rodnade. "Tack så mycket men ursäkta mig, herrn" sade hon blygt, "jag trodde att väpnare måste vara av adligt blod."

Riddaren skrattade högt och bullrande. "För det första så stämmer det inte – det finns väpnare som inte ska bli riddare och är av ofrälset, och dem har jag ingenting emot - och för det andra kan jag inte tänka mig mer adligt blod än det från en prins. Måhända att det rör sig om en älva prins och en ej erkänd dotter, men blått blod är alltid blått blod..." – han bugade sig återigen – "min dam." Han satte sig på en pall.

Hedda nickade. "Det sägs faktiskt att de första riddarna – långt före de var beridna eller hade rustningar av järn – var halvfolk av nobelt älva blod. Och dessa riddare var de som lade grunden till de adelsmän som finns idag."

"Jag har hört sägas samma sak," sade riddaren, "även om det inte är någonting som frälse eller präster gärna erkänner. Tvärtom förnekar de flesta det. Hur som helst så behöver jag en väpnare, och jag hjälper mer än gärna en dam i nöd." Riddaren log ett finurligt leende.

”Är det inte ett underligt sätt att hjälpa en flicka, genom att ta upp henne som väpnare?” frågade Tuva.

”Milt sagt” sade riddaren och reste på sig. Han tittade djupt in i Tuvas ögon med allvarlig min. ”Jag behöver en väpnare; skulle ni vilja bli väpnare åt en vandrande riddare?”

Tuva funderade på saken. Att hon skulle bli tvungen att lämna byn var fullkomligt klart, men hon undrade om det var värt priset. ”Får jag fråga herrn vad det innebär att vara väpnare?”

”Det är bra att ni frågar – får jag tilltala er med namn?” Tuva nickade. ”Väpnarskapet innebär att man ska ta hand om hästarna, vattna dem, rykta dem, sadla av och på dem. Normalt sett ska en väpnare också laga mat och servera, resa tältpaviljonger, rusta din herre och sköta om rustning, sköld och vapen, vara allmänt behjälplig, ta emot gäster och servera dem, och springa ärenden åt sin herre. I gengäld ska väpnarens herre skydda honom. Riddaren ansvarar för väpnarens säkerhet, kost och logi – och träning. Så småningom får väpnaren ta emot riddarslaget för att själv bli riddare – om han är av adligt blod, förstås. Som allt annat i vår värld är det en fråga om ömsesidiga tjänster och respekt.”

”Det var så det började en gång i tiden” sade Hedda. ”Byar som hotades av rövare och plundrare anlätade krigare för att skydda dem. I utbyte mot att bönderna fick skydd så närdes krigarna. Det blev en helig ed åt båda hållen, och denna dubbelriktade tjänst spreds vida kring. Dessa krigare blev våra första riddare.”

”Sant” sade riddar Gared. ”Allting i samhället bygger på dessa tjänster och gentjänster.”

Tuva neg ännu djupare än förra gången. ”I så fall går jag med på att bli er väpnare, herrn.”

Riddar Gared, farmor Hedda och Tuva satt till långt in på natten och samtalade om allt möjligt. Först långt efter att solen gått ner och Tuva gäspade på vid gavel förberedde de tre sig för natten. Riddar Gared reste sig och gick ut mot ladugården, där han bäddat för sig och Tuva reste sig omedelbart för att följa efter. När riddaren märkte detta hejdade han henne. ”Tuva, jag skulle vilja att din tjänst började först i morgon. I natt vill jag att du sover med din farmor – det blir sista gången på mycket länge som du träffar henne.”

Tuva såg ut som om hon skulle protestera, men ändrade sig och nickade. Riddaren försvann ut i natten och Tuva såg efter honom en stund innan hon vände sig om och gick tillbaka in i stugan.

”Så, vad tycker du om riddaren?” frågade farmor Hedda.

”Jag vet inte. Vänlig, trevlig, lite sorgsen på något sätt.”

Hedda nickade. ”Han är fjärde sonen till en greve. Han har knappt något arv att räkna med, samtliga ägodelar finns därute på hästarna och allting han lever av är segrar på tornerspel och ett litet appanage från sin far.”

”Jag trodde alla riddare var jätterika.”

”Inte då! Den där stridshingsten är förmodligen värd mer än hela din fars gård och hans rustning är nästan lika värdefull, men ingen av dem går att äta och han kan förlora båda i nästa tornerspel.”

”Kan han?”

”Jodå. Det är kutym bland riddarna, att när de förlorar en dyst så förlorar de också rustning och häst till segraren och måste därefter köpa tillbaka dem. Som tur är är riddar Gared en skicklig lansiär, vad jag har hört, men han deltar inte så ofta. Han lever tydligen ganska sparsamt mellan tornerspelen.”

”Finns det inga andra möjligheter? Kan han inte slå sig ner någonstans?”

”Nej, mitt barn. En riddare som brukar jorden förlorar omedelbart sina adelsprivilegier. Han är fjärde sonen, vilket inte ger vare sig arv eller titlar, så för honom återstår att bli vandrande riddare tills dess att han finner tjänst hos någon som finner honom värdig, att gå med i en riddarorden eller att han gör något som belönar honom med ett gods någonstans. Eller så kan han bli munk.”

Tuva fnissade. ”Jag har svårt att tänka mig riddar Gared som munk.”

”Jag också” nickade Hedda leende.

Kalender

Hedniska högtider står i kursiv stil.

6 januari	Trettondagen
1 februari	St Brigid
2 februari	kyndelsmässodagen
6 februari	imbholg , inleder earrach , våren
17 mars	St Patricks dag
21 mars	vårdagjämningen
23 april	St George
8 maj	beltaine , inleder samhradh , sommarhalvåret
21 juni	sommarsolståndet
22 juni	St Alban
24 juni	Johannes Döparen
29 juni	St Peter
30 juni	St Paul
8 juli	St Procopius
25 juli	St Christopher
26 juli	St Anne
1 augusti	Lammas
8 augusti	lughnasa , inleder fomhar , hösten
18 augusti	St Helena
23 september	höstdagjämningen
29 september	Mickelsmäss
8 oktober	St Demetrius
25 oktober	St Crispin
1 november	Allhelgona
	Samhain , inleder geimreadh , vinterhalvåret
9 november	St Theodore
22 december	vintersolståndet
25 december	juldagen, Kristi födelse

Ausked och inträde

Tuva vaknade tidigt nästa morgon av doften av nybakat bröd och stekt fläsk. Hon lyfte på huvudet och såg sig omkring i det främmande rummet. Så mindes hon – hon hade sovit över hos farmor Hedda och gått med på att bli väpnare åt riddar Gared, trots svans och öron. Ena örat viftade till för att bli av med en fluga.

Hon satte sig upp i skänken och såg sig om efter sina kläder. Förutom lakanet hade hon ingenting på sig och hon kunde inte upptäcka klänning, tunika och underkjolar någonstans.

”Så, vi har vaknat nu?” frågade farmor Hedda och ställde fram en trätallrik med fläsk och stekt gröt på bordet framför den nyvakna flickan. Hon lade en sked och en kniv vid tallriken och hällde upp ett trästop med färsk mjölk som hon ställde framför flickan.

”God morgon, farmor” sade Tuva och drog lakanet omkring sig. ”Mmm, det luktar jättegott.”

”Nåt fint ska det vara när man ger sig av” skrattade farmor och ställde fram två likadana tallrikar. ”Seså, åt rejält, flicka lilla – det blir mycket resa idag.”

Tuva högg in på maten. Fläsk såväl som gröt försvann snabbt ner i hennes mage, tillsammans med stora skivor nybakat bröd med nykärnat smör och med stora klunkar mjölk. Riddaren skrattade gott åt detta när han kom in. ”Jag hoppas inte att rävflickan äter som en varg hela tiden – då lär vi bli utblottade innan nästa månad.”

Tuva tittade blygt ner i golvet framför riddaren, med mjölk runt om munnen, fläsk i munnen, bröd i näven och endast lakanet om kroppen. Hon svalde innan hon svarade. ”Jag hoppas att jag inte ställer till besvär för herrn.”

”Ingen fara, Tuva” svarade riddaren. ”Jag skojade bara – jag vill inte att min väpnare ska svälta ihjäl. Eller för den delen rida naken.” Samtidigt som han sade det sista lade han ett klädbylte bredvid henne, satte sig vid bordets kortända och högg in på frukosten. Tuva tittade nyfiket på klädbylten. ”Kläder för en väpnare” förklarade Gared. ”Jag kan inte ha en väpnare som går klädd som en bondjanta.” Tuva nickade och fortsatte med frukosten.

”Så snart som du är propert klädd börjar din tjänst” fortsatte riddaren. ”Förutsatt att du inte har ändrat dig?”

Tuva skakade på huvudet och svalde maten igen. ”Nejdå, herrn. Jag har inte ändrat mig.”

”Det är bra, det är bra” sade riddaren och åt snabbt upp och gick ut så att Tuva fick klä sig. Hon märkte att kläderna bestod av en tunika, en kjortel i riddarens grå och gula färger, en kraghuva, hosor, ett bälte med en dolk och ett par knähöga stövlar. Hon drog på sig kläderna och upptäckte att tunikan gick till strax nedanför knäna och kjorteln var fyra tum kortare. Svansen, som nådde nästan till fötterna, skulle med andra ord synas mycket väl. Det kändes kyligt om benen till och med efter att hon satt på sig hosor och stövlar. Hosorna gled ner hela

tiden innan hon kom ihåg att knyta fast dem halvvägs upp på låren. Kläderna var för stora, men hon växte ju fortfarande så det kanske var lika bra.

”Såja, tösen” sade farmor Hedda när hon var färdigklädd, ”du ser ju riktigt stilig ut. Seså, gå ut till riddaren och inställ dig för tjänst.”

”Men svansen...” protesterade Tuva.

Hedda rättade till kraghuvan. ”Sätt fart nu. Svansen är ett senare problem – det tar gott och väl två dagar innan ni når nästa by.”

Modstulen gick Tuva ut till riddaren som höll på att sadla ridhästen. ”Sådärja!” konstaterade riddaren gillande när Tuva kom ut. ”Nu ser du ut som en väpnare. Lite rakare i ryggen om jag får be.” Tuva sträckte på sig. Riddaren betraktade henne uppför och ner och sträckte kjorteln. ”Vi får ordna en borste eller kam åt håret – från och med nu ska du se prydlig ut, som det ankommer en väpnare. Det innebär förstås att svansen också ska borstas.”

Tuva ryckte till. ”Svansen?”

”Inte kan jag ha en väpnare med smutsig svans” svarade Gared med ett leende. ”Var inte orolig för att den syns – du är min väpnare nu, och om någon förolämpar dig, oavsett orsak, så förolämpar han också mig, och det kommer han att ångra. Och tro mig, Tuva, det är långt bättre för oss båda att du är en konstig väpnare istället för tjänsteflicka. Som tjänsteflicka skulle du inte bli långt bättre än älskarinna och sköka, oavsett hur kysk du är, medan en väpnare alltid är väpnare.”

Gared vinkade bort Tuva till ridhästen. ”Har du sadlat en ridhäst förut?” Tuva nickade och Gared sadlade av ridhästen. ”Sadla honom då, så får jag se.”

Tuva började sadla ridhästen och upptäckte att hon hade problem att få upp sadeln. Hon var helt enkelt för kort. Hon lade märke till en pall och hoppades att hon fick använda den om hon skulle bli tvungen att sadla stridshästen. Hon konstaterade att hästen var väl inriden – han var inte orolig, trots att det var en främling som sadlade honom. ”Det är en vältränad häst, herrn” sade hon när hon spände sadelgjorden. ”Vad heter han?”

”Fjamar” svarade Gared. ”Ponnyn heter Ko och stridshästen heter Vildgräs.” Tuva fick svårt att hålla sig för skratt när hon spände bröstet. När hon var klar inspekterade Gared sadeln med en gillande min. ”Du har sadlat förut, ser jag. Får jag se om du klarar Vildgräs också?”

Tuva klarade av Vildgräs också, med hjälp av pallen. Vildgräs var dock inte alls med på noterna och trilskades ända till Tuva tröttnade, tog tag i grimman, drog ner huvudet och stirrade stridshingsten rakt in i ögonen. ”Nu tänker jag sadla dig” sade hon, ”vare sig du vill eller inte, och antingen står du still och uppför dig eller så blir det inget havre. Uppfattat?” Hästen ryckte med huvudet i något som Tuva tyckte såg ut som en nickning, och Tuva återgick till att sadla stridshingsten. Nu stod Vildgräs helt stilla och lät sig sadlas utan att ställa till

problem, och Tuva var särskilt noggrann med detaljerna. Vildgräs lät henne till och med sätta på schabraket utan att protestera.

Hela tiden stod Gared bredvid och iakttog gillande sin nya väpnares arbete. När hon var klar inspekterade Gared återigen hennes arbete och drog åt sadelgjorden ännu ett håll. ”Du kan dina saker, det märker jag. Dra åt sadelgjorden lite extra hårt på Vildgräs – jag har ingen lust att slås av på grund av en lös sadelgjord. Du kan nog tänka dig konsekvenserna om det skulle inträffa.” Tuva nickade skamset.

En halvtimme senare var allt klart för avsked. Farmor Hedda kom ut med Tuvas ränsel, lika full som igår men med doft av en nybakad sockerkaka. Hedda och Tuva kramade om varandra hårt. ”Jag kommer att sakna dig, lilltösen” erkände hon tyst, ”och även om min far är samma som din så kommer jag alltid att se på dig som mitt barnbarn och inte min lillasyster.”

”Adjö, farmor Hedda” viskade Tuva och bekräftade så det som den äldre kvinnan just sagt. Så släppte de taget, riddar Gared satt upp på Fjamar och drog upp Tuva bakom sig. Tuva hade redan taget om tyglarna till Ko och Vildgräs, och riddaren red iväg från farmor Heddas gård.

Tuå år senare...

”Titta nu” sade en linhårig yngling och tog upp en jordkoka från marken. Hans kamrater flinade förväntansfullt när han siktade noggrannt och kastade iväg jordkokan, som träffade fru Kanin i huvudet. Hon var inte beredd på detta och snubblade till marken. Korgen, som fru Kanin bar och som var full med ägg, föll hårt mot marken och de flesta äggen föll ut och krossades.

Ynglingarnas råa hänskratt nådde Tuvas öron. Hon tittade ut ur stallet där hon precis avslutat skötseln av riddar Garets hästar och såg precis hur ynglingarna trampade sönder resten av äggen under höga skratt. När så fru Kanin försökte resa på sig knuffade de omkull henne igen så hon föll framlänges i leran och skratten fortsatte.

”Hin håle ta plikt och tjänst, det här kan bara inte fortsätta!” muttrade Tuva för sig själv och klev ut ur stallet. En av ynglingarna, högst ett eller två år yngre än Tuva själv, sparkade på den liggande fru Kanin. Tuva

Djur?

”Vad gör fru Kanin i Västmark? Går djur omkring och pratar, eller? Är det här nån j-a tecknad Disney-film?”

Lugn, lugn, lugn... Västmark är inte vår värld, så man kan faktiskt bygga in precis vad som helst. Detta inkluderar också intelligenta och talande djur som går på bakbenen. Det är inget fel i det – Lewis Caroll gjorde likadant i Underlandet, A. A. Milne lät Christopher Robin samtala med Pu, Nasse, Uggla, Kanin, Ior och alla de andra, så egentligen finns det inget som säger varför man inte ska ha djur med i Västmark. Argumentet ”det är för oseriöst” faller ganska platt till marken när man betänker att både Milne och Carroll är respekterade klassiska författare. Möjligen kan argumentet ”det är för barnsligt” hålla – men då har man glömt bort dels vad rollspel går ut på, den svenska rollspelshistorien och vad Västmark går ut på.

Tänk på saken: rollspel är egentligen ingenting annat än en strukturerad variant av ”tjuv och polis” eller ”cowboys och indianer”, vilket ofta betraktas som barnsligt. Så varför inte vara lite barnsligt? Sveriges andra rollspel genom tiderna – och ett av de mest uppskattade – var första utgåvan av Mutant, i vilka det fanns intelligenta djur som gick på bakbenen och pratade, och detta var en del av charmen med spelet.

Så, som sagt var, varför inte? Västmark är till för att vara trevligt, underhållande och annorlunda, och då det inte finns några alver, dvärgar eller orcher kan det vara en bra idé att fylla tomrummet med något annat.

Därav djurfolk, halvfolk och älvafolk.

kom upp bakom honom, låste armarna om honom och drog honom baklänges. Ynglingen hade ingen chans, utan drogs baklänges från kaninen.

"Ivåg med er!" fräste Tuva och rörde sig in mot fru Kanin, förbi den numera liggande och svärande ynglingen.

"Vad har vi här?" ropade en av ynglingarna retsamt. "En tös med en rävs svans och öron? Hittade din mor inget bättre?"

"Eller var det din far?" hånade en annan, och de andra föll in i skrattet.

"Vad tror ni? Är hon orörd under kjorteln?" ropade en.

"Med den svansen måste hon vara det, och inte kan hon ha nåt under heller!" ropade en annan. Tuva ignorerade dem och hjälpte upp fru Kanin. Den gamla kaninen kom sakta på fötter igen och tittade på förödelser.

"Oooh! En jungfru!" ropade en av ynglingarna och rusade fram och grabbade tag i Tuvas svans. Tuva såg honom i ögonvrån och följde med rycket, och dängde

väster armbåge i ansiktet på honom samtidigt som hon drog svärdet. Armbågen fick ynglingen att tappa greppet om svansen, och innan han kom upp på fötter igen upptäckte han det kalla stålet mot sin hals.

Tuva tittade sig omkring – de andra ynglingarna hade frusit som till is nu när hånleken plötsligt hotade att bli farlig. "Gå hem" sade Tuva. Ynglingarna försvann snabbt från platsen. Den siste som försvann var den som låg på marken, och han reste sig inte förrän Tuva släppte upp honom från marken.

När den siste ynglingen försvunnit från platsen satte Tuva svärdet i skidan igen och vände sig mot fru Kanin. "Vart bor ni, mor Kanin?" frågade Tuva i det att hon såg sig omkring. Hon upptäckte riddar Gared stående vid dörren till värdshuset. Riddaren strök sig under mustachen och betraktade scenen med intresse – Tuva såg inga tecken till misstycke mot hennes handlingar utan snarare tvärtom.

Pengar

Folket i Västmark lever huvudsakligen av jordbruk, fiske, boskapsskötsel och hantverk. Handel är inte så vanligt förekommande, då riket ligger ganska isolerat och inte har så mycket kuststräcka för handelsfartyg att landa vid och landtransporter tar för lång tid. Således har det tagit väldigt lång tid för pengar att komma in i Västmark. De finns, de flesta accepterar dem, men de är inte särskilt vanliga. Normalt sett handlar man genom byteshandel istället.

Även om det finns pengar i Västmark så är de inte särskilt viktiga. Det viktigaste är faktisk byteshandel eller tjänsteutbyte, eller en kombination därav. En bonde köper tyg för att göra kläder av genom att byta till sig detta mot mjöl, säd, kött eller något annat som han tillverkar på gården. Han betalar skatt i form av dagsverken, det vill säga att han arbetar på sin länsherres marker, eller i natura (mer mjöl och kött). Pengar i form av mynt finns dock, och de flesta tar emot dem.

De flesta rollspel har ett valutasystem i stil med 100 kopparmynt = 10 silvermynt = 1 guldmynt. Inte Västmark. För det första är myntens värde definierat av metallvärdet i myntet. Detta innebär att om man tar ett typiskt Västmarkst silvermynt på 1,75 gram så skulle ett kopparmynt väga 37,8 gram för att vara värt ett tiondels silvermynt. Guld är dessutom alldeles för sällsynt för att slösas bort på mynt. Detta innebär att kopparmynten inte skulle kunna existera om man inte hade helt annorlunda metallmängder i omlopp eller om man hade något som höjde efterfrågan på koppar. Det första alternativet innebär att vanliga husgeråd skulle bli svindyra, men det andra låter mer realistiskt, ända tills man betänker vad som skulle kunna höja efterfrågan. Det finns bara ett enkelt svar: kanoner.

Nu är ju kanoner inte särskilt fantasymässiga, inte särskilt sagomässiga heller (även om detta inte hindrade baron Münchaussen att ta en flygtur på en kanonkula), och framförallt så är det inte riddarromantiskt eller elvahundratat, så det är nog olämpligt att ha kanoner i Västmark. Alltså var det enklare att stryka kopparmynten. Istället har vi ett mer historiskt valutasystem.

Grunden för alla pengar är ett pund silver. Ett pund silver är precis vad det låter som; en mängd silver motsvarande viktenheten ett engelskt pund (454 gram). Från ett pund silver får man 240 silvermynt, vardera vägande drygt ett och trekvarts gram. Den som slår mynt får behålla sex silvermynt av varje pund.

Mynt slås i olika grevskap, av olika biskopar samt av kungen, så det finns en hel del olika mynt. Vissa anses vara bättre än andra, men skillnaden är egentligen marginell. Ofta anser ett grevskap att det rivaliserande grevskapets mynt är sämre än de inhemska, så man får sämre varor eller betala mer om man betalar med "fel" mynt. Det viktiga är hur som helst myntets vikt, så vid större transaktioner väger man mynten, man räknar dem inte.

Det finns andra enheter som används för räkenskaper, och det finns främmande myntslag, men det finns inga andra inhemska mynt än silvermynten ovan.

Valutasystemet

1 **silvermynt** eller **silver** = en engelsk pence = 2 rouen penny. Förkortas "d".

12d = 1 **shilling**. Räkenskapsenhet, finns inte som mynt. Förkortas "s".

240d = 20s = 1 **pund**. Räkenskapsenhet, finns inte som mynt. Förkortas "£".

160d = 1 **mark silver**. Räkenskapsenhet, finns inte som mynt. Förkortas inte.

”Bortom kullen där” sade kaninen och pekade bort längs med gatan. Tuva tog upp korgen åt kaninen och räckte den åt henne. Fru Kanin plirade med sina små närsynta ögon mot Tuva och synade henne uppifrån och ner. Tuva var drygt en fot längre än kaninen, slank och vältränad, medan kaninen var kort, rund och mullig. Kaninens rödrutig klänning stod i kontrast till Tuvas grå och gula kjortel. Fru Kanin tittade särskilt noga på svärdet vid Tuvas sida, och även på svans och öron.

”Mor Kanin, jag har inga som helst onda avsikter mot er” sade Tuva och följde fru Kanins blick. ”Trots svans och öron har jag mig veterligen inget av Mickels blod i ådrorna, och min herre, riddar Gared, håller mycket hårt på heder och ära. Om inte annat, så tro mig när jag säger att han skulle inte tillåta att ni kom till skada.”

Fru Kanins tvivel verkade besegras, men hennes blick var fortfarande misstänksam när hon nickade. De började så sakteliga vandra iväg åt det håll som fru Kanin pekat ut. Tuva såg fortfarande inget misstycke hos riddaren, som tvärtom log uppmuntrande och sedan försvann in på värdshuset igen. När han kom ut igen en kort stund senare var det med en korg i handen, och med korgen under armen försvann han iväg mot stadens marknad.

Vägen tog dem mot byns utkanter och en liten kulle som kröntes av en stor ek. En bit längre bort såg man en flod som skar en djup fåra i träden och bortanför den, på andra sidan floden och över en liten stenbro, stack en herrgårds tak upp över skogen. Mor Kanin och Tuva följde vägen, bort mot bron till, under tystnad.

”En flicka som är väpnare?” frågade kaninen till sist. ”Och halvfolk dessutom? Det är underliga tider nu för tiden.”

”Jag kan inte säga emot er, mor” svarade Tuva. ”Jag är väpnare under hans nåd Riddar Gared av Rimmersby och har varit det i två år nu.”

”Hoho” kucklade kaninen, ”det måste vara ett intressant liv.”

”Jag kan inte klaga. Byborna därhemma hade förmodligen bränt mig på bål vid det här laget. De är lite... övernitiska i sin kristenhet.”

Kaninen skakade på huvudet. ”Allt för vanligt här också, är jag rädd. Halvfolk och djurfolk har det inte lätt nu för tiden, och älvafolken håller sig för sig själva – som vanligt.” De stannade utanför en liten stuga omgiven av en liten trädgård. ”Ni vill inte komma in på en kopp te, fröken?”

”Jo, gärna” svarade Tuva, ”om det inte tar för lång tid. Min herre uppskattar nog inte om jag dröjer för länge – även om han sällan blir arg så kan även han fatta misstycke ibland.”

”Det ska nog inte ta så lång tid. Skulle ni vilja vara så vänlig att dra upp en spann vatten?” frågade kaninen och öppnade grinden. Tuva nickade och gick bort till brunnen, släppte ner spannen i brunnen och drog upp den, samtidigt som fru Kanin öppnade dörren. Med spannen i handen gick Tuva in efter fru Kanin in i stugan. Fru Kanin tog emot spannen och gick bort emot spisen,

Tid

Även tid mäts annorlunda i Västmark – sekunder och minuter är knappt kända annat än inom trigonometrin. Att dela in tid såpass mycket är bara löjligt. De två dominerande sätten att mäta tid är dels i vakter och dels enligt tidegärdena i kyrkan och kloster.

”Vakter” är det mest naturliga sättet att mäta tid på i en stad, då de efterföljs av stadsvaktens patrullschema. Eftersom vakten är det mest regelbundna inslaget i stadslivet har det blivit naturligt att mäta tid i vakter, en vana som börjar sprida sig till landet.

Vakternas namn	Vaktens tid*
Första vakten	20-24
Hundvakten	00-04
Dagvakten	04-08
Förmiddagsvakten	08-12
Middagsvakten	12-16
Eftermiddagsvakten**	16-20

* Detta är ungefärlig tid, utgående från att solen går ner klockan 8 på kvällen. Vid första vaktens början brukar stadsportar stängas.

** Eftermiddagsvakten delas ibland in i första och andra plattvakten, som inträffar 16-18 respektive 18-20.

”Tidegärder” är de fasta bönetider då klostermunkar samlas i bön. Mellan dessa passas arbete in. Tidegärder är mer använda på landsbygden, där kyrkans fasta tidpunkter är de enda som finns för referens.

Tidegård	Tid*	Sysselsättning efteråt i ett kloster
Matutin	01	Enskild bön, läsning i kapitelsalen
Laudes	03	Bäddning, toalettbestyr, sättning
Prim	06	Arbete, kapitelsammanträde, morgonmessa
Ters	08	Dagens första måltid, arbete, första högmässan
Sext	10	Arbete, vila, morgonmål
Non	13	Arbete
Vesper	17	Samling i korsgången för religiöst samtal, kvällsmål
Kompletorium	19	Sängdags ca klockan 20. Om någon i klostret avlidit håller man likvaka över denne under natten.

* Detta är ungefärlig tid, utgående från att solen går ner klockan 8 på kvällen.

fyllde en kittel med vattnet och ställde den över elden. Hon tog en eldgaffel och rörde om bland det glödande kolet och lade in två vedpinnar till.

Tuva stängde dörren, hängde av sig svärdet och ställde det lutat mot väggen och såg sig omkring i stugan. Den var låg i tak, så låg att Tuva var tvungen att böja sig för att inte slå i taket, med stampat jordgolv med halm på, det hängde bröd i taket och möblerna var grovhuggna. Det enda ljuset kom från de små fönstren och den stora vedspisen. Det tog en liten stund innan ögonen vant sig vid det skumma ljuset, men sedan såg Tuva hur det stod tre små nervösa barn bakom spisen och tittade på henne.

"Seså, barn, det är ingen fara" sade fru Kanin. "Hon hjälpte mig när långlingarna i byn skulle vara elaka."

"Men mamma, hon har ju rävsvars!" viskade en av de två flickorna till sin mor, så högt att Tuva hörde det. Fru Kanin hyschade snabbt och flickan såg mycket skamsen ut.

Tuva log avväpnande. "Jag heter Tuva och kommer från byn Vadehyttan i den södra delen av hertigdömet, och är väpnare till riddar Gared av Rimmersby. Er mor bjöd in mig på en kopp te, och jag kunde inte tacka nej." Barnen tittade först på Tuva, sedan på fru Kanin och därefter på varandra. När de återigen såg på Tuva var blicken delvis fylld av beundran men fortfarande misstänksam. "Och jag tänker inte bitas" tillade Tuva.

Pojken, ungefär lika gammal som sin äldsta syster, upptäckte plötsligt svärdet vid dörren. "Har du ett svärd?" frågade han upphetsat. "Har du en häst?" frågade en annan, nu när isen var bruten. "Tänker du bli riddare?" "Har du ett eget slott?" "Har du vunnit nåra tornerspel?" Ungarnas frågor fullkomligt haglade över Tuva som bara himlade med ögonen.

"Håhå, var ska jag börja någonstans?" sade Tuva och tittade sig omkring. "Nej, jag har inget slott, ingen häst, jag har aldrig deltagit i något tornerspel och jag kommer nog aldrig bli riddare heller för den delen."

"Vafför inte det, då?" frågade den äldste av ungarna.

Tuva satte sig ner på en stol ganska nära dörren. "Jag är bara min herres väpnare, inte något annat, inte någon adelsmans dotter eller något annat. Jag sköter bara riddar Garets hästar och rustning, hjälper honom vid hans resor och vid tornerspel och annat sånt." Hon fortsatte med att berömma sin herre och vidhålla att hon bara var en enkel bondflicka som kommit att bli hans väpnare.

"Inte så blygsam nu, lilla fröken" sade mor Kanin och hällde upp en kopp te. "Hon var ju ganska flink med svärdet, så mycket kunde jag se. Inte alls lika klumpig som någon av ungdomarna i byn hade varit." Tuva rodnade lite och knuckte med huvudet – komplimanger var fortfarande något som hon var ovan vid, trots att riddar Gared inte varit direkt snål med dem.

Det knackade till på dörren – en kraftfull men inte hotfull knackning. Mor Kanin gick fram till dörren och öppnade den försiktigt. "Mor Kanin?" hördes en röst utanför som Tuva genast kände igen.

"Ja?" sade den gamla gumman.

"Jag såg hur ni blev av med era ägg i byn förut," fortsatte rösten, "så jag skaffade mig en ny korg åt er."

Mor Kanin såg misstänksamt in i stugan och viftade bort ungarna. Tuva bara log. "Det är ingen fara, kära mor – den rösten tillhör min herre riddar Gared av Rimmersby" sade hon. Lättad släppte mor Kanin in riddaren som sträckte fram korgen åt kaninen.

Mor Kanin slog ihop händerna och skakade på huvudet. "Men snälla nån, nådig herrn, inte kan vi ta emot..." Längre hann hon inte innan riddaren avbröt.

"Jag insisterar, fru Kanin" sade han allvarligt. "Det är inte mycket, men det kanske lättar upp er börda tillfälligt i alla fall."

Mor Kanin neg djupt och vördsamt och tog emot korgen som hon ställde upp på en hylla. "Tack så väldigt mycket, nådig herrn" sade hon och neg igen. "Vill ni ha en kopp? Det är det minsta vi kan göra i gengäld."

"Om det inte ställer till besvär för er, fru Kanin" svarade riddaren.

En halv vakt senare lämnade Tuva och riddaren fru Kanin och hennes barn. Under den tiden hade de druckit te och pratat om allt möjligt, och riddaren hade berättat tokroliga och synnerligen oridderliga historier om Tuvas eskapader. Tuva visste visserligen att samtliga historier var helt och håller påhittade, men hon fick aldrig möjlighet att berätta sanningen eftersom hon höll på att skratta ihjäl sig åt riddarens berättelse. Gared var en god berättare, och barnen hade synnerligen roligt åt historierna.

Nu satt riddar Gared och Tuva satt vid ett bord för sig själva på värdshuset Sjöjungfrun. De flesta gästerna stirrade på riddaren och hans väpnare, i synnerhet på Tuvas öron. Svansen syntes inte så väl där den låg på bänken vid sidan om henne och stack ut under kjorteln, men även den tilldrog sig en hel del blickar. Tuva brydde sig inte så mycket - två år i en väpnares livré hade gjort henne van vid att folk stirrade på de onormala delarna av hennes anatomi. Hon var ännu inte fyllda arton men helt klart något att fästa blicken på – och faktiskt inte bara på grund av svans eller öron.

"Så,– sade riddaren och skar en brödbit åt sig. "Nu har du sett Västmarks fyra hertigdömen."

Tuva nickade. "Jo, nu har jag sett Västmarks fyra hertigdömen," sade hon och drog sin egen kniv för att skära sig en egen brödbit.

"Och vad har du lärt dig?"

"En hel del, sir," svarade hon och skar brödet. "Bland annat att jag förmodligen hade varit en askhög vid en bränd pinne om inte Ni hade passerat mormor Heddas stuga den där dagen för två år sedan."

Gared skrattade. "När ska du sluta tacka mig för det?"

"När jag har betalat tillbaka min skuld till Er till fullo, sir" svarade Tuva gravallvarligt.

"Din tjänst gentemot mig är tack nog" replikerade riddaren. "Men för att återgå till ämnet: vad har du lärt dig om Västmark?"

"Oj," sade Tuva skrattande, "var ska jag börja?"

"Börja med Varundel."

Tuva tänkte några ögonblick och började sedan rabbla fakta. "Varundel är det mittersta hertigdömet, vattnat av floderna Ala och Falimar. Vadeltass är hertigdömet huvudort. Terrängen är kullig och skogsklädd. Marken är bördig lerjord, den mest bördiga mark som jag har sett i Västmark."

"Det sista visste jag inte" erkände riddaren.

Tuva ryckte på axlarna. "Man lär sig att lägga märke till sådant när man är uppväxt i en bondefamilj."

"Jaha, där ser man" sade Gared. "Vem håller Varundel?"

"Ingen?" frågade Tuva tveksamt.

"Varför då?"

"Hertigdömet tillfaller kungens näst äldste son, och konungen har inga arvingar."

Gared nickade. "Så är det. Uppstår det andra problem med att konungen inte har arvingar?"

Tuva tänkte efter. "Mirthanburgh står också utan hertig, då det tillfaller tronarvingen... och så kommer problemet med tronarvingen. Innebär det att Västmark kommer att stå utan konung eller kommer någon annan bli kung när konungen dör?"

"Det senare," svarade Gared, "förmodligen efter ett sönderslitande inbördeskrig. Men vi tar det efter maten."

En serveringsflicka kom in med deras mat; stekta champinjoner fyllda med lök och kryddor, rostbiff, bröd och en rotfruktsstuvning, och kom senare tillbaka med två stop öl.

"Stekta champinjoner!" utropade Tuva och satte i sig den första champinjonen i ett stycke och njöt av smaken. Hon tuggade på den och svalde en bit. Det märktes tydligt att det var en av Tuvas favoriträtter, så Gared skjöt över sin portion till Tuvas sida på bordet och började skära upp en bit av köttet istället. Tuva tittade på sin herre, förvånad över denna vänliga gest.

"Tuva," började Gared, "du har alltid ställt upp i vått och torrt för mig, inte bara som väpnare och tjänare, utan framförallt som vän. Jag måste erkänna att jag var skeptisk till ditt väpnarskap i början, men din mormor lyckades övertyga mig. Jag är glad att hon gjorde det - jag har aldrig haft en mer plikttrogen väpnare eller bättre vän." Tuva tittade tyst ner på svampen när riddaren fortsatte: "En

tallrik svamp är väl inte det bästa sättet att visa sin uppskattning med en vän, men... det föll sig naturligt just nu."

"Tack, sir!" sade Tuva och fortsatte sätta i sig svampen.

"Nästa fråga: vad vet du om Mirthanburgh?" sade Gared, även han mitt i ätandet. Han passade på att sträcka sig över bordet och stjäla en champinjon.

"Mirthanburgh är rikets huvudstad" svarade Tuva utan tvekan. När hon märkte att Gared inte var nöjd med svaret rynkade hon pannan ett ögonblick medan hon tänkte efter. "Det är rikets också västligaste hertigdöme, i vilket huvudstaden ligger. Hertigdömet ska tillfalla tronarvingen, så nu finns det ingen hertig av Mirthanburgh. Det är ett kargt kustlandskap, och befolkningen lever huvudsakligen av fiske vid kusten och färskötsel i norr."

"Bravo" berömde riddaren henne. "Och från vilket hertigdöme kommer du?"

"Från Thabeun, Västmarks nordligaste hertigdöme, som lyder under hertig Valachen. Den södra gränsen utgörs av skogen Elenmirth och de Felaniska Bergen är gränsen i norr. Hertigdömet är huvudsakligen skogsklätt, och man lever mest av skogsbruk och svedjebruk." Tuva satte i sig den sista svampen. "Vilket bara lämnar Conari kvar för förhör, det östligaste hertigdömet som lyder under hertig Talaan Wedarlaeg. Det är inte lika bördigt som Varundel, men ändå så det räcker. Det finns en hel del kunglig skog i Conari."

Riddaren log uppskattande. "Du har varit uppmärksam, märker jag."

Tuva ryckte på axlarna och rodnade lätt.

"Men se på sjuttungen!" hördes en röst bakom Tuva som frös till när hon kände igen den. "Är det inte fröken Mickelsdotter igen?" Ett rått skratt ekade i skänkstugan när den linhåriga ynglingens kamrater uppskattade skämtet. Tuva grimaserade åt förolämpningen. Gared såg Tuvas ansiktsuttryck och lugnade henne med en blick.

"Kom igen nu, fröken" ropade en annan av ynglingarna, "låt oss se håret mellan benen!"

"Å vi menar svansen!" ropade en tredje och gruppen tjöt av skratt.

"Vad säger ni, grabbar," sade den linhåriga, "kan vi tolerera en sådan här i vår by?" Han drack ur sitt stop och började närma sig hotfullt.

Tuva såg ner i bordsskivan och försökte behärska sig när riddaren reste på sig i sin fulla

längd. Med handen på svärdsfästet rundade han bordet så att han kom emellan Tuva och ynglingarna.

”Jag föreslår att ni lämnar värdshuset” sade han med iskyla i rösten. ”Nu.”

”Och vem tror ni att ni är?” fräste den linhåriga ynglingen.

”Jag är Gared av Rimmersby,” presenterade sig riddaren, ”riddartiteln värdig genom strid, son till greve Tyvarden av Rimmersby. Långt fler personer har hört det namnet och lärt sig vad det betyder än någonsin ert namn, och de har kommit att höra ridderskapets dygder och slagfältets erfarenhet i mitt namn. Kan ni ens göra anspråk på något liknande, *ofrälse*?” Det sista frästes fram med en obehaglig ton som utlovade våld.

”Ähm...” sade den linhåriga förstummad, inte van vid att bli emotsagd. ”Det här kommer min far inte att tycka om” tjöt han desperat. ”Han styr byn och kan få både dig och ditt halvfolk brända på bål...”

”Han kan ju försöka” sade riddaren lugnt och tog sedan ett snabbt steg framåt. Han grabbade tag i ynglingens tunika och lyfte upp honom med båda händerna tills ynglingen var bara någon tum från hans ansikte. Ynglingens fötter nuddade knappt marken.

”Vet detta, ditt kräk–” väste riddaren, ”varje ord eller handling mot min väpnare är också riktat mot mig i egenskap av hennes herre, och allt som är riktat mot mig riktas också mot min familj. Om du, dina vänner eller din far så mycket som petar på mig eller min väpnare kan du räkna med att de skyldiga straffas hårt, till lagens fulla vidd – för till skillnad från dig, dina vänner och din far så har jag och min väpnare all lag och rätt på vår sida.”

Riddaren släppte ner ynglingen som snabbt backade bort från honom. Hans vänner följde honom snabbt ut ur värdshuset och försvann i nattmörkret. Till och med Tuva såg chockad ut – hon hade aldrig sett hennes herre så vred.

Riddar Gared tittade sig omkring över rummet. ”Vet,” sade han, ”att varje akt av fientlighet – inte bara mot min väpnare, utan vilket halvfolk eller djurfolk som helst – fördöms av Konungens Lag. Om det är någon annan här inne som har några problem med min väpnares närvaro bör han lämna rummet nu, innan jag finner hans namn och får honom dömd fredlös för förräderi och brott mot Konungens Lag.”

Det var tyst i rummet. Först när riddar Gared satte sig ner igen började mumlet komma igång igen.

”Jag visste inte att det var förräderi att vara elak mot djur- och halvfolk” sade Tuva tyst efter en stund.

”Det är det inte heller,” svarade Gared lika tyst och såg sig omkring, ”men säg det inte högt till de här inne. De kan gott frukta Konungens vedergällning en stund. Dråp av djur- och halvfolk jämställs med dråp av en utländsk man, och mer är det inte med det. Sex mark silver, det tredje till konungen, och sen är saken ur världen.” Det sista snarast spottades fram. ”Såvida inte

fogden dömer fejd, men tror du att fru Kanin kan klara av en fejd med det där äcklets familj?” Gared nickade mot skänkstugans dörr

Tuva nickade. ”Jag förstår vad ni menar” sade hon och suckade. ”Den här dagen började så bra, och nu...” Hon skakade på huvudet, tittade ner på tallriken och petade lite i stuvningen som var kvar.

”Nå, då får väl vi försöka ändra på det” sade riddaren med ett finurligt leende. ”Att kämpa, lida och dö för ett nobelt syfte, vad kan vara bättre än ett sådant liv?”

Tuva visste inte om hennes herre skämtade eller var allvarlig, men hon beslöt sig för att spela med. ”Med Gud och segrande vapen!” proklamerade hon och höjde stopet. Riddaren höjde sitt stop och besvarade skålen: ”Cum Deo et victoricibus armis!”

De skålade.

Och därmed lämnar vi Tuva och riddar Gared åt deras äventyr. Vi kommer då och då att återvända till dem, men deras tid i Västmark är deras egen.

Det är nu som din resa börjar, en resa in i Västmarks fantastiska värld. Det är en resa där bara fantasin sätter gränserna för hur långt du kan komma. Välkommen till Västmark.